

Puunhalaaja. Visa Leppäkeron vanhemmat olivat aikoinaan tavanneet Sallan Naruskassa. Juhani Leppäkero oli vanhoja Kojjärven veteraaneja, mutta Susanna oli ensikertalainen ja siksi olikin ollut aivan erityisen onnellisessa asemassa saadessaan taisteluparikseen juuri Juhanin. Vankoilta ketteingeillä olivat nämä luonnonsuojelun pioneerit lukinneet itsensä Naruskan ikivanhoihin puihin vastustaessaan metsähallinnon hakkuuaikomuksia. Kyllähän kaikille tiedossa oli, ettei moisilla keinoilla lopullisia tavoitteita saavutettaisi, mutta jotakin oli noiden varhaisvihreiden mielestä tehtävä ja siksi ”ketjuilla puiden puolesta” kamppailu käytiin. Taistelu toki hävittiin, mutta tavallaan myös Susanna ja Juhani olivat voittajia, sillä tuosta Naruskan retkestä alkoi yhteinen taival. Luontoaktivismiin suuntautuneina nuoripari Leppäkero hankki omistukseensa pohjois-Karjalan rajaseudulta, jostakin Lieksan ja Nurmeksen puolivälin paikkeilta syrjäisen maatilán. Kovasti toivoivat Susanna ja Juhani lapsia ja tarkoitus olikin perustaa oikea suurperhe, mutta kuten niin monesti asiat vasten unelmia menevät, ei heille jälkikasvua suotu. Tai niin he ainakin itse vihdoinkin alkoivat uskoa, toivonsa menettäneinä. Vuodet vierivät ja adoptiotakin mietittiin, mutta kun he viimein päätöksen olivat tehneet, olivatkin he jo liian vanhoja saamaan ottolastakaan. Yksinäinen ja lapseton vanhuus odotti ja pian alkoi Susannalla esiintyä outoja sisäisiä vaivoja. Ehkäpä sitä tuli nuorempana yhdessä pössyteltyä liikaa sitä ruohopiippua ja siitä johtuivat niin lapsettomuus kuin nämä uudet vaivatkin. Juhani kävi apteekista erilaisia reseptivapaita vatsalääkkeitäkin, muttei niistä juurikaan apua ollut. Kun Susannán vatsa alkoi turvota ja kasvaa, he viimein alkoivat epäillä mahdottoman tapahtuneen. Oliko Susanna sittenkin raskaana? Ihme todellakin tapahtui ja Leppäkerot saivat, kuin saivatkin elämänsä täyttymyksen. Pieni ja kovin hentoinen oli uusi tulokas, mutta niin kovin kiltti ja helppohoitoinen. Ensimmäistä ja niin hentoista parاهدusta lukuun ottamatta lapsi ei koskaan itkenyt. Söi kiltisti ruokansa ja teki tarpeensa, eikä sen lisäksi juuri puuhannut muuta kuin nukkui. Poika kasvoi ja söi kiltisti puuronsa, ei kiukutellut vanhemmilleen, eikä muillekaan. Viehtymyksen luontoon ja puihin lapsi oli ilmeisemmin perinyt varsin voimakkaana. Heti kahdeksankuisena, kun lapsi oppi kävelemään, hän pyrki karkailemaan lähimetsiin. Kaksivuotiaana Visa ei vielä sanonut sanaakaan, eikä koskaan sen koomminkaan. Viisitoistavuotias Visa oli jo selvästi päättä pidempi isäänsä, joka ei aivan pienimpiä miehiä ollut, hánkään. Visa söi ja kasvoi, mutta ei puhunut. Lastenlääkärit olivat aikoinaan poikaa tutkineetkin, mutta mitään selvää syytä ei puhumattomuuteen löytynyt. niinpä päädyttiin tulokseen, että poika oli henkisesti jälkeénjäänyt ja autistinen, eikä oppisi koskaan puhumaan. Äiti Susanna ei moisiin diagnooseihin uskonut. Jos ei Visa puhunut, sen täytyi johtua siitä, ettei hánellä ollut niin tärkeää sanottavaa että olisi kannattanut suuta avata. Eihän Visa mikään mykkä ollut, eikä tyhmäkään. Korkeintaan hieman omalaatuinen ja erikoinen, mutta sitähán näillä syrjäkulmilla ei osattu oudoksua. Täällä jokainen ihminen oli toki omanlaatuisensa ja näin piti ollakin. Mitäpä siitäkään tulisi, jos kaikki olisivat olleet samasta puusta veistettyjä. Lukemaan poika oppi jo viisivuotiaana, vaikkei sitä heti huomattu. Äiti Susannán lukiessa satuja pojalleen, tämä oivalsi kirjassa olevien merkkien ja äidin kertoman tarinan yhteneväisyyden. Lääkärin lausunnon perusteella ei Visa päässyt koskaan edes yrittämään koulunkäyntiä. Samasta syystä tyssäytyi myöhemmin myös asevelvollisuuden suorittaminen. Moiset asiat eivät kuitenkaan poikaa häirinneet, hán kulki metsissä ja tarkkaili puiden kasvua ja elämää. Vanhemmat tottuivat pojan retkeilyyn, joka pikkuhiljaa venyi päivistä viikkoihin ja viimein jopa kuukausia kestäviin kotoa poissaoloihin. Noin kolmekymppisenä Visa Leppäkero vietti enemmän aikaa metsissä, kuin ihmisten ilmoilla, vaikka ei hán varsinaisesti mikään erakko ollut. Hoiteli asiansa ja hankintansa kylán kaupolla muiden ihmisten tapaan. Tervehti tutut, vaikkei koskaan jäänytkaan juttusille. Visa

oli jatkanut kasvuaan aikuisikänsä asti ja oli mitaltaan kunnioitettavat 219 senttiä pitkä ja lai hansitkeä, kuin vaaran rinteellä kasvanut kataja. Vaikka Visa viihtyikin metsissä, ei hän silti muuttunut ihmisaraksi, eikä suinkaan erakoitunut. Hän vain eli omaa erikoista elämäänsä omalla erikoisella tavallaan, eikä siihen juurikaan kenelläkään huomautettavaa ollut. Ei hän mitenkään pelottava ollut, eikä oikeastaan kukaan häntä osannut hullunakaan pitää. Täällä kaukana ruuhkasuomen kateuskeskuksista sai ihminen olla toki toisenlainenkin. Eräänä päivänä käydessään taas kertaalleen lainaamassa kirjastoautolta mieltään kiinnostavia kirjallisia teoksia, jotka tietenkin aiheeltaan liittyivät puihin ja metsiin, Visa havaitsi telineessä olevan iltapäivälehdessä lööpistä pienen uutisen: Sipoossa, Suomen ainoa tunnettu Uralin pyökki oli ilmeisesti menehtymässä jostakin oudosta ja tuntemattomasta syystä. Harvinainen puuvanhus oli talvehtinut aivan normaalisti, ja nyt keväällä silmutkin olivat turvonneet lupaavasti. Jotakin oli sitten tapahtunut ja silmut näyttivät kuivuvan avautumatta. Kasvitieteellisen tiedekunnan amanuenssi Aleksei Karpalov ja kasvitieteenlaitoksen päähortonomi Arto Punkero oli kutsuttu apuun harvinaisen ja suojellun puuyksilön pelastamiseksi. Visa luki uutisen lehteä ostamatta ja kiiruhti kotiinsa lainattujen kirjojensa kera.

Seuraavana aamuna, tai oikeastaan aamupäivällä Sipoossa oli kokoontunut pienehkö, noin kolmenkymmenen ihmisen joukko todistamaan valtakunnan ylimmän asiantuntemuksen taidonnäytteitä paikallisen harvinaisuuden pelastamiseksi. Karpalov ja Punkero ottivat yleisöstään kaiken irti ja näpelöivät asiantuntijan ottein puun oksien kärkisilmuja, haistelivat niitä ja hyvä, etteivät jopa maistelleetkin. Maaperänäytteitä kipattiin lasiputkiin ja päälle liruteltiin ruskeista pulloista nesteitä, jotka oudosti vaihtoivat väriään joutuessaan kosketuksiin maa-ainesten kanssa. Värikarttoja leviteltiin, kuin rautakauppojen maaliosastoilla konsanaan. Nesteiden värejä vertailtiin ja välillä liuoksiin upoteltiin valkoisia pahviliuskoja, jotka nekin muuttuivat oudon värikkäiksi. Ihailevat kohahdukset saattelivat herrojen määrätietoista työskentelyä. Tuskinpa olisi mustimman Afrikan mustimmassa sydämessäkään olevan alkuasukaskylän savimajojen asukkaatkaan olleet enempää haltioissaan poppamiehen värjättyjen kanan sulkien oudosta kirjosta, kuin olivat nämä Sipoon Luonnonsuojeluliiton paikallisosaston edustajat. Tutkittuaan mielestään riittävän pitkään ja riittävän näyttävästi otoksiaan Ylimmät asiantuntijat päättivät viedä tutkimuksensa seuraavalle tasolle. Aleksei Karpalov kaivoi laukustaan pitkän ja kapean poranterän, jonka ojensi jopa teatraalisen näyttävästi Punkerolle, joka toimi tavallaan hänen assistenttinaan operaatiossa. Oli tullut aika tunkeutua syvemmälle ongelman ytimeen, eli puuvanhusen kätkeytyyn sydämeen. Juuri, kun Arto Punkero oli painamaisillaan porakoneensa käynnistinliipasinta, jokin häiriötekijä sai hänet kohottamaan katseensa yleisön suuntaan. Jostakin tarkkailevan katsojajoukon suunnalta oli kantautunut omituinen ääni. Aivan, kuin voimakas tuulenpuuska olisi huokaissut hongan latvuksessa. Yleisöjoukon läpi asteli pitkä ja laiha mies, jonka olemus oli jotenkin haastava ja ensivaikutelma kunnioitusta herättävä. Pitkä kiiltävänruskea tukka laskeutui kiharina hartioille ja samanvärisen parta reunusti kasvoja. - Voi Jeesus! pääsi livahtamaan Arto Punkeron huulilta. - Sanos muuta. totesi Karpalov ja teki vaistomaisesti ristinmerkin. Visa Leppäkero oli vaikuttava näky jo pituutensa vuoksi ja jotenkin vakoiseen T-paitaan ja kaarnanruskeisiin farkkuihin pukeutunut vaarojen mies loi partoineen ja hiuksineen todella ylvään ja jopa pyhän vaikutelman. Sanaakaan sanomatta Visa asteli herrojen tykö ja otti porakoneen jähmettyneen Punkeron käsistä. Poranterä napsahti jänteikkäissä sormissa poikki, kuin puolilaho leppärisu. Visa katsoi jäätävästi molempia asiantuntijoita ja viittasi pitkällä kädellään näitä siirtymään kauemmas. Mykistyneet miehet tottelivatkin vastaan sanomatta. Aleksei Karpalov jopa niin perusteellisesti, että livahti katselevan yleisöjoukon taa ja alkoi

naputella kännykkäänsä yleistä hätänumeroa. Täällähän nyt häirittiin, ellei jopa estetty asiantuntijatyöskentelyä ja sehän on jo poliisiasia, jos mikä. Sillä välin Visa Leppäkero jo tutustui ikivanhaan Uralin pyökkiin. tunnusteli hellin sormin oksien kuorikerrosta ja painoi jopa poskensa paksukaarnaaseen pyökin kupeeseen, kuin kuunnellen puun sydänääntä. Visa ojensi pitkän kätensä ylös ja tarttui oksaan alkaen kiivetä kohti puuvanhuksen latvaa. Kuin jättimäinen rukoilijasirkka kiipesi laiha ja pitkäjäseninen mies niin ylös, että sai kiedottua kätensä puun rungon ympärille. Istuutui sitten tukevalle oksalle ja kädet tiukasti puunrungon ympärillä alkoi laulaa. Laulaa. Vaikkei ääni ensi kuulemalta vaikuttanutkaan kovinkaan paljoa laululta. Pikemminkin se oli kesäisten tuulten kohinaa vaarojen rinteillä kasvavien koivujen latvoissa. Välillä se muuttui haavan lehtien havinaksi kesäillan kevyessä tuulessa. Visa istui oksallaan tuntikausia ja lauloi, lauloi kuin kesäinen metsä, kuin rantojen lehdot, kuin vaaranrinteiden hongikko. Välillä, leppeä henkäys. Toisinaan, kuin nousevan ukkosmyrskyn alla riehuva vihuri, joka riepoo puidenlatvuksia. Poliisit tulivat ja virittelivät megafonejaan kehottaen Visaa laskeutumaan puusta.. Vasta, kun poliisit uhkasivat hoitaa paikalle palokunnan, joka saisi vesitykillään suistaa oksalla istujan alas, Visa lopetti laulunsa ja laskeutui puusta. Välittömästi virkamiehet ottivat puunhalaajan puhutteluunsa, mutta eipä Visalla ollut mitään sanottavaa asian suhteen, joten aikansa tivattuaan virkamiehet päättivät viedä miehen putkaan. Kaikki ei selvästikään ollut puujeesuksella kohdillaan, ilmeisesti inkkarit olivat pudonneet kanootista, tai ainakin vintin matot olivat pahasti sekaisin. Niin Visa vietiin poliisiautossa pois. Myöskin puun parannusyritykset jäivät tältä päivältä, sillä näytteenottopora oli ollut ainoa lajiaan, joka asiantuntijaparilla matkassa oli. Huomiseksi toki uusi jo saataisiin. Ikävä viivytyks, mutta ei erityisemmin dramaattinen. Ei puun tila huomiseen ehtisi miksikään muuttua. Kohteliaan yhteistyöhaluiseksi osoittautuva Visa vietiin tietenkin ensin putkaan, josta tuntia-paria myöhemmin haettiin sitten puhutteluun. Kovin kummoiseen rikokseen ei Visa tullut syyllistyneeksi ja puhuttelun tarkoituksena olikin lähinnä vain selvittää miehen mielenlaadun tasoa. Koska haastateltavaan ei kuitenkaan saatu puhekontaktia, päättivät poliisit pyytää virka-apua psykiatrian asiantuntijoilta. Eipä kuitenkaan specialistitkaan onnistuneet asiaa eteenpäin viemään, sillä Visa Leppäkerolla ei ollut mitään kommentoitavaa tapahtuneen tiimoilta. Vaikka Visa ei käytökseltään, vaikenemistaan lukuun ottamatta, näyttänyt mitenkään sekavalta, päättivät aivoriihen asiantuntijat kartoittaa tilannetta soittelemalla läpi alan hoitolaitokset. Poliisien toimittama tutkittava vaikutti partoineen ja pitkine hiuksineen ilmeisen raamatulliselta, joskopa vaikka jollakin kallokorjaamolla olisi kesäjeesus kadoksissa. Vaikutti kuitenkin siltä, ettei kesäisestä ajankohdasta huolimatta mistään ollut pyhiä miehiä puntiksella, joten kyseessä täytyi olla ilmeinen uusiotapaus. Nämä päätelmät johtivat siihen seuraamukseen, että Visa Leppäkero hoidettiin siististi suljettuun laitokseen. Sipoossa oli seuraavana aamuna tarkoitus jatkaa puuvanhuksen tilan selvittelyä ja edetä myös elvytystoimissa, mutta tilanne oli saanut yön aikana uuden suunnan. Oksilla kuivuneet silmut olivatkin yön aikana auenneet ja puu pukkasi vehreänrehvää hiirenkorvaa reippaammin, kuin vuosiin. Sillä todellakin oli rehellisyyden nimissä myönnettävä, että jo vuosien ajan oli puun elinvoimassa ollut lieviä, joskin selviä hiipumisen merkkejä havaittavissa. Paikalle saapuneet Karpalov ja avustajansa Punkero olivat tilanteen muutoksesta jokseenkin hämmästyneitä, mutta koska paikalle kertynyt yleisö antoi kiitolliset ja kannustavat palautteensa, alkoivat he itsekkin vakuuttua toimiansa toimivuudesta. - Se on joskus niin pienestä kiinni, miehet päättelivät tyytyväisinä. Visa Leppäkero oli paremman tiedon puutteessa siis suljettu toistaiseksi laitoshoidtoon. Olihan tässä kyseessä haasteellinen tilanne alan asiantuntijoille ja haasteeseen oli toki vastattava. Kyllähän Visa ymmärsi varsin hyvin, kuinka hommat nyt makasivat, mutta

poikkeuksellisen maailmankatsomuksensa vuoksi ei lähtenyt protestoimaan tapahtumien kulkua. Ja toisaalta laitos oli varsin viihtyisällä ja syrjäisellä paikalla, vanhojen puiden ympäröimänä. Varsin pian rauhallisen oloinen potilas sai hoitajien luottamuksen ja pääsi ulkoilemaan laitosta ympäröivään puistikkoon. Eipä silti, ei Visalla syytä ollut viihtymättömyyteen. Vaikka ihmisiä pörräsi ympärillä jatkuvasti, oli kaikilla omat erinomaisen tärkeät puuhansa ja täällä ei Visan kiinnostus puihin herättänyt juurikaan ihmetystä. Toisaalta laitoksen kirjastokin oli varsin monimuotoinen ja kattava, sillä sinne oli kerääntynyt lähiseutujen kirjastojen poistoerien pääosa. Joukossa oli varsin lukuisasti metsään ja puihin liittyviä teoksia. Näin ollen Visalla oli jopa syytäkin viipyä ja viihtyä hoitolaitoksessa. Koska Visan lukutaidon kehittymiseen ei ollut päässyt vaikuttamaan kotoperäisen koululaitoksemme opetusmenetelmät, hän ei ollut koskaan oppinut edes tavaamaan. Ei, vaan Visa luki suoraan. Parilla vilkaisulla oli sivun anti sisäistetty ja paksukin eepos tuli helposti illassa lukea. Hoitolaitoksen henkilökunta oli toki hieman hämillään uuden hoidokkinsa suhteen. Yleensä asukkaat täällä olivat jopa kohtuuttoman levottomia ja siksi saivatkin säännöllisesti omat rauhoittavat tippunsa.

Toisin oli tämän hongankolistajan kanssa. Tämä se vaan käveli puistossa verkalleen ja taputteli hellästi puunrunkoja. Istuskeli illat kirjastossa lueskelemaan puuaiheisia kirjoja. Omituinen puumies, jonka siniharmaissa silmissä asui jatkuvasti rauhallisen seesteinen ja älykkään oloinen katse. Joskus iltaisin Visa muisteli Sipoon puuvanhusta. Pyökki oli aikoinaan kasvanut osana lehtevää metsää, mutta pikkuhiljaa oli asutus vallannut alaa ja metsä ajautunut yhä kauemmas ja kauemmas. Pyökkivanhus oli eristetty ja poti syvää yksinäisyyttä. Kivitalojen saartamana pienen nurmikkokaistaleen ja muutaman koristepensaan keskelle suojeltu puu oli kuolemassa ikävään. Visa toivoi, että olisi edes muutaman päivän voinut istua oksalla kertomassa puulle metsistä ja tuulista. Toivottavasti edes tuosta pienestä hetkestä oli ollut apua pahimpaan ikävään. Visa tiesi, että jotakin asialle oli tehtävä ja jotakin hän tekisikin, kunhan hän lähtisi täältä. Pari viikkoa kului ja Visa sai tutkittua kirjaston tärkeimmän ja puisevimman annin, niinpä eräänä päivänä hän päätti häipyä. Vaikka puistikkoon ympäröi korkea panssariverkko aita, suojaamassa laitoksen asukkaiden intimitteettiä ja koskemattomuutta, ja vaikka puistikon puiden alimmat oksat oli poistettu, jotteivat hoidokit saisi päähänsä lähteä kiipeilemään puihin, ei se Visan poistumissuunnitelmia häirinnyt. Päivittäisellä puuntaputtelulla kävelyllään Visa ojensi vain pitkän kätensä ylös ja tarttui lähes kolmen metrin korkeudessa olevaan oksaan ja kiipesi kevyesti, kuin rukoilijasirkka oksistoon. Hetkisen istuttuaan oksalla ja todettuaan, ettei kukaan ollut kiinnostunut tapahtuneesta, hän liukui orangin ketteryydellä oksistossa puusta toiseen ja katosi hoitolaitoksen välittömästä läheisyydestä. Illansuussa laitoksessa havahduttiin yhden hoidokin katoamiseen. Visaa etsittiin sisästä ja ulkoa, mutta jälkeäkään ei löytynyt. Toisten hoidokkien tietojen perusteella ei päätelmiä voitu juurikaan tehdä. Kun vilkkaalla mielikuvituksella varustetut asukkaat havaitsivat, että jotakin etsittiin, niin alkoi esiintyä todella mielikuvituksellisia näkemyksiä ja jopa selviä silminnäkijä havaintoja siitä, kuinka UFO:t olivat hakeneet Visan. Eikä sinä kaikki, joku oli nähnyt Visan tilaavan puun alle hissini, jolla oli noussut suoraan pilviin. Tarinat muuttuivat jatkuvasti ja yhä mielikuvituksellisimmiksi, joten niistä ei ratkaisua tilanteeseen löytynyt. Joitakin päiviä myöhemmin Visa kiipesi jo tutuissa kotimaisemissaan paksurunkoisen puun oksille. Puu kasvoi vaaran alla olevan kirkasvetisen lammen louhikkoisella rantatörmällä. Sen ikivanha paksu karkeakaarnainen tyvi oli himmeän vihreä, enemmänkin oliivin-, kuin sammalten vihreä. Paksutyvinen vankan ryhmyinen puu erottui ympäristön tutuista lajeista outona kummajaisena, aivan, kuin sen oksille juuri kiivennyt mieskin erottui tavallisista ihmisistä. Puu oli ikivanha Uralin pyökki. Kuinka se oli joskus aikoja sitten joutunut näille oudoille kasvumaille, sitä ei kukaan

tiennyt, eikä kai kukaan Visa Leppäkeroa lukuun ottamatta tiennyt edes puun olemassa olosta.

Visa kiipesi ylös ja istuutui tukevalle oksalle. Oksalle, jolle oli varmasti istunut jo monet monituiset kerrat aiemminkin. Siinä mies istui tukevasti nojaten puun paksuun runkoon ja kuunteli tuulenhuminaa puun lehvistössä. Jos paikalla olisi sattumalta ollut tarkkaavainen havainnoitsija, olisi hän voinut jopa väittää oksalla istuvan miehen suusta kuuluvan samanlaista metsän huminaa. Aivan, kuin mies olisi keskustellut puuvanhuksen kanssa. Tuskinpa sentään kukaan sellaista olisi uskonut, vaikka olisi paikalle osunutkin. Ja ainakin visusti varonut tuomasta mieltemiään julki. Vähemmälläkin voisi onnistua hullun paperit hankkimaan. Juhani Leppäkero istui kotitilansa päärakennuksen rappusilla ja tuprutteli leuassaan roikkuvaa kiverävtartista piippuaan ja luki samalla kyläkaupalta ostamaansa iltapäivälehteä. Nosti katseensa lehdestä kuullessaan poikansa saapuvan metsästä. - Nepä onnistuvat asiantuntijat siellä Sipoossa pelastamaan sen vanhan pyökin, tuumi Juhani suupielestään ja vilautti lehteä pojalleen. Visa loi pikaisen vilkaisun lehden suuntaan ja avasi suunsa kuin jotain sanoakseen. Muutti sitten mieltään ja tyytyi vain nyökkäämään. Kokemuksesta Juhani toki tiesi, että Visa oli lukaissut uutisen nopealla vilkaisulla, ei kuitenkaan katsonut asian vaativan kommenttia häneltä. - Siellä on tuvassa äitis laittannu kalakeitto, mänehän syömään, Juhani jatkoi. Pian Visa istui kalakeittolautasen ääressä ja tuumi mielessään uutista. Kasvitieteellisen tiedekunnan amanuenssi Karpalov oli istututtanut pyökin ympärille pari pihlajaa koivun ja lehmuksen, sekä pari haapaa. Karpalovin mukaan Siperian pyökki tarvitsi viihtyäkseen ympärilleen puita, joiden juuristoissa symbioosissa elävien sienien maaperään tuottamaa entsyymiä pyökki tarvitsi säilyttääkseen elinvoimansa. Karpalov oli toiminut täsmälleen niin, kuin Visa oli toivonutkin Karpaloville lähettämässään kirjeessä, sillä tuskinpa kukaan olisi uskonut puun kuihtuvan ikävään. Puun elinvoiman palautuminen taas toisi korkeamman tason arvostusta Karpaloville, sillä miehen tiedothan ylttäisivät nyt jo parhaidenkin oppikirjojen yläpuolelle. Todennäköisesti kasvava arvostus toisi näin vihreiden aatteiden aikakautena Karpaloville mukavan kutsun Joulukuiseen suurtahtumaan. Ainakin toivoa sopii.